

Kapitola první

Učitel: Děti, napište větu: „Ryba seděla na stromě.“

Žák: Ale copak ryby sedávají na stromech?

Učitel: No... Ona to byla bláznivá ryba.

ŠKOLNÍ ANEKDOTA

Blížil jsem se k místu svého určení. Kolem mne se zelenal les, který se tiskl až k samotné cestě a jen tu a tam uvolňoval prostor pasekám, porostlým žlutou ostricí. Slunce zapadalo už několik hodin, ale pořád ne a ne zapadnout, a stále viselo nízko nad obzorem. Auto uhánělo úzkou cestou, posypanou křupajícím štěrkem. Na větší kameny jsem schválně najížděl a tehdy v kufru pokaždé řinčely a rachotily prázdné kanystry.

Z lesa napravo od cesty vyšli dva lidé, zastavili se na krajnici a zadívali se mým směrem. Jeden z nich zvedl ruku. Přibrzdil jsem, abych si je prohlédl. Připadalo mi, že to musí být lovci: dvojice mladých mužů, nejspíš jenom o trochu starších než já. Jejich tváře mi byly sympatické, a tak jsem zastavil. Ten, co předtím zvedal ruku, mi do auta strčil obličej – snědý, s orlím nosem – a s úsměvem se zeptal:

„Nehodil byste nás do Solovce?“

Ten druhý mu, rovněž s úsměvem, nakukoval přes rameno. Měl zrzavé vousy, ale žádný knír. Hned jsem měl jasno v tom, že to musí být fajn lidi.

„Nasedněte,“ řekl jsem. „Jeden dopředu, druhý dozadu. Já mám totiž vzadu dost binec.“

„Dobrodinče!“ pronesl potěšeně ten s orlím nosem, sundal si z ramene pušku a posadil se vedle mě.

Ten vousatý rozpacitě nakoukl zadními dveřmi a zeptal se:
„A nemohl bych tady trochu tento...?“

Naklonil jsem se přes opěradlo a pomohl mu uvolnit místo, zabrané spacákem a srolovaným stanem. Vousáč se decentně posadil a postavil si pušku mezi kolena.

„Pořádně ty dveře přibouchněte,“ řekl jsem mu.

Všechno šlo jako obvykle. Auto se rozjelo. Ten s orlím nosem se otočil dozadu a začal živě vykládat, o kolik je to příjemnější jet osobákem než se trmácet pěšky. Vousáč mu nezřetelně přítakával a pořád se marně snažil zaklapnout dveře. „Povytáhněte si plášť,“ poradil jsem mu, zatímco jsem jej sledoval ve zpětném zrcátku. „Přiboucháváte si plášť.“ O nějakých pět minut později bylo všechno konečně v nejlepšímu pořádku. „Do Solovce už je to jenom nějakých deset kilometrů, nebo ne?“ zeptal jsem se. „Ano,“ opáčil ten s orlím nosem. „Možná o fous dál. Pravda, ta cesta je nic moc – spíš pro nákladáky.“ „Tahle cesta je ještě slušná,“ namítl jsem. „Říkali mi, že tudy absolutně nemám šanci projet.“ „Po téhle cestě klidně projedete i na podzim.“ „Tady nejspíš jo, ale dál za Korobcem těžko, tam už není ani zpevněná.“ „Letos máme suché léto, všechno bahno zashlo.“ „U Zatoně prý prší,“ poznamenal vousáč na zadním sedadle. „Říká kdo?“ zeptal se ten s orlím nosem. „Říká Merlin.“ Oba se z nějakého důvodu zasmáli. Vytáhl jsem cigarety, zapálil si a nabídl i svým spolujezdcům. „Továrna Kláry Zetkinové,“ řekl ten s orlím nosem, když si prohlédl krabičku. „Vy jste z Leningradu?“ „Ano.“ „Cestujete?“ „Cestuju,“ řekl jsem. „A vy jste místní?“ „Starousedlík,“ řekl ten s orlím nosem. „A já jsem z Murmansku,“ oznámil vousáč. „Ale pro někoho z Leningradu nejspíš bude Solovec i Murmansk jedno a totéž – prostě zapaďák na severu,“ řekl ten s orlím nosem. „Ne, to bych neřekl,“ opáčil jsem zdvořile. „Chcete se v Solovci zdržet?“ zajímal se

ten s orlím nosem. „Samozřejmě,“ já na to. „Právě do Solovce totiž jedu.“ „Máte tam příbuzné nebo známé?“ „Ne,“ řekl jsem. „Prostě tam počkám na kluky. Oni jdou podél řeky a v Solovci máme rendez-vous.“

Všiml jsem si, že je úsek cesty před námi posetý velkými kameny, a tak jsem řekl: „Teď se držte.“ Vzápětí začalo auto poskakovat a natřásat se. Ten s orlím nosem se tím svým nosem praštil o hlaveň pušky. Motor řval a do spodku karoserie bušily kameny. „Chudák auto,“ řekl ten s orlím nosem. „Co se dá dělat...,“ já na to. „Ne každý by vjel na takovou cestu svým vlastním autem.“ „Já bych klidně vjel,“ řekl jsem. Kameny skončily. „Aha, tak ono to není vaše auto,“ rozsvítilo se tomu s orlím nosem. „Kde já bych přišel k vlastnímu autu?! Tohle je z půjčovny.“ „Rozumím,“ řekl ten s orlím nosem rozčarovane, nebo mi to tak alespoň připadalo. Trochu se mě to dotklo. „A jaký asi má smysl pořizovat si auto, aby se v něm člověk vozil po asfaltu? Tam, kde je asfalt, není nic zajímavého a tam, kde to začíná být zajímavé, zas není asfalt.“ „Ano, jistě,“ souhlasil ten s orlím nosem zdvořile. „Podle mě je hloupost dělat z auta nějakou modlu,“ prohlásil jsem. „Je to hloupost,“ řekl vousáč. „I když ne všichni by s tím souhlasili.“ Začali jsme se bavit o autech, až jsme nakonec dospěli k závěru, že když už by si měl člověk něco pořídit, tak by to musel být terénní GAZ-69, jenomže ty se naneštěstí neprodávají. Potom se ten s orlím nosem zeptal: „A kde pracujete?“ Pověděl jsem mu to. „Tak to je úžasné!“ zvolal ten s orlím nosem. „Programátor! Zrovna programátora tady potřebujeme. Poslyšte, vykašlete se na svůj ústav a pojďte pracovat k nám!“ „No a co tady máte?“ „Co tady máme?“ zeptal se ten s orlím nosem a otočil se dozadu. „Aldan-3,“ řekl vousáč. „Slušná mašina,“ já na to. „A funguje v pohodě?“ „No, jak bych vám to...“ „Rozumím,“ řekl jsem. „On ten Aldan vlastně ještě

není pořádně seřízený," vysvětlil vousáč. „Zůstaňte u nás, a můžete ho seřítit vy..." „A přeřazení vám zajistíme, to je hned," dodal vousáč. „No a čím se tady vlastně zabýváte?" zeptal jsem se. „Tím, čím se zabývá veškerá věda," opáčil ten s orlím nosem. „Lidským štěstím." „Rozumím," řekl jsem. „Je to něco s vesmírem?" „S vesmírem taky," řekl ten s orlím nosem. „Aha, takže vy tady trháte trny z paty lidstva," řekl jsem a dodal: „Nezištně..." „No jo, velkoměsto a velkoměstský plat," zabručel vousáč pod vousy, ale já ho zaslechl. „To ne," řekl jsem. „Všechno se nedá přepočítávat na peníze." „Jenom jsem žertoval," řekl vousáč. „No jo, to on takhle žertuje," řekl ten s orlím nosem. „Zajímavější práci než tady u nás nikde jinde nesežene." „Proč si to myslíte?" „Já to vím." „No, já si teda tak jistý nejsem." Ten s orlím nosem se ušklíbl. „O tomhle si ještě promluvíme," řekl. „Jak dlouho se v Solovci zdržíte?" „Dva dny, maximálně." „No vida, tak zrovna ten poslední den si promluvíme." Vousáč prohlásil: „Já osobně v tom vidím zásah vyšší moci – jdeme si lesem a najednou potkáme programátora. Myslím, že je váš osud zpečetěn." „Vážně tolik potřebujete programátora?" zeptal jsem se. „Jo, potřebujeme programátora jako sůl." „No tak já si promluví s klukama," přislíbil jsem. „Znám pár nespokojenců." „Akorát že my nepotřebujeme kdejakého programátora," řekl ten s orlím nosem. „Programátoři jsou nedostatková cháska, a tak jsou pěkně rozmazlení, jenže my potřebujeme nerozmazleného programátora." „Aha, no tak to už je těžší." Ten s orlím nosem začal počítat na prstech: „Potřebujeme programátora, který bude za á nerozmazlený, za bé dobrovolník, za cé mu nebude vadit bydlet na ubytovně..." „A za dé," přidal se k němu vousáč, „k nám nastoupí za sto dvacet rublů měsíčně." „A nechcete náhodou, aby taky měl křídla?" zeptal jsem se. „Nebo třeba svatozář nad hlavou?"

Takový programátor... To je možná jeden z tisíce!“ „Však taky potřebujeme akorát jednoho,“ řekl ten s orlím nosem. „A co když jich je celkem jenom devět set?“ „Tak nám bude stačit nula celá devět.“

Les se rozestoupil. Přejeli jsme most a uháněli dál mezi bramborovými poli. „Devět hodin,“ řekl ten s orlím nosem. „Kde se chystáte přenocovat?“ „Přespím v autě. Do kolika tady máte otevřené obchody?“ „Obchody už tady mají zavřeno,“ řekl ten s orlím nosem. „Mohl by jít na ubytovnu,“ ozval se vousáč. „Mám na pokoji volnou palandu.“ „K ubytovně autem nedojde,“ řekl ten s orlím nosem zamyšleně. „No jo, to asi ne,“ řekl vousáč a neznámo proč se zasmál. „Tak by mohl zaparkovat u policejní stanice,“ řekl ten s orlím nosem. „Ale ne, celé je to hloupost,“ řekl vousáč. „Začal jsem mlít nesmysly a ty ses ke mně přidal. Jak by se asi dostal do ubytovny?“ „No jo, sakra,“ řekl ten s orlím nosem. „Člověk na jeden den vypadne z práce a hned se mu všechno vykouří z hlavy.“ „No a co ho třeba transgresovat?“ „No, no,“ řekl ten s orlím nosem. „On není gauč. A ty nejsi Cristóbal Junta a já ostatně taky ne...“

„Hlavně si nedělejte starosti,“ řekl jsem. „Přespím v autě. Nebude to poprvé.“

Jenomže vtom jsem si uvědomil, že bych se vlastně hrozně rád vyspal v povlečené posteli. Už čtyři noci v kuse jsem strávil ve spacáku.

„Poslyš,“ řekl ten s orlím nosem, „ho-hó! Chanakužno!“

„Jasně!“ zvolal vousáč. „Na Zelenodubskou s ním!“

„Ale já vážně klidně přenocuju v autě,“ řekl jsem.

„Přenocujete pod střechou,“ řekl ten s orlím nosem. „Na poměrně čistém ložním prádle. Musíme se vám koneckonců nějak revanšovat...“

„A přece vám nebudeme cpát peníze,“ řekl vousáč.

Vjeli jsme do města. Míjeli jsme starobylé bytelné ploty i mohutná roubená stavení z obrovských zčernalých klád: s úzkými okny, vyřezávanými rámy a dřevěnými kohouty na střechách. Všiml jsem si i několika špinavých cihlových budov s železnými dveřmi; při pohledu na ně jsem si ani nevím proč vybavil jen matně povědomý výraz „útulna“. Ulice byla rovná a široká a jmenovala se třída Míru. Vepředu, blíž k centru, byly vidět patrové domy ze škvárobetonových cihel a mezi nimi veřejné parčíky.

„Teď napravo, do támhleté uličky,“ řekl ten s orlím nosem.

Zapnul jsem blinkr, přibrzdil a zabočil doprava. Cesta byla zarostlá trávou, ale u jedné branky parkoval úplně nový záporozec. Nad jednotlivými vraty visela čísla domů – číslice už byly na zrezivělem plechu cedulek téměř nečitelné. Ulička nesla krásný název Zelenodubská. Byla úzká a sevřená masivními starými ploty, postavenými nejspíš ještě v dobách, kdy se tady ochomýтали švédští a norští piráti.

„Stop,“ řekl ten s orlím nosem. Zabrzdil jsem a on se už podruhé praštil nosem o hlaveň pušky. „Uděláme to takhle,“ řekl a přitom si mnul nos. „Vy počkáte tady a já teď půjdu dovnitř a všechno zařídím.“

„To vážně nemusíte,“ vzepřel jsem se naposledy.

„Už ani slovo. Voloďo, drž ho na mušce.“

Ten s orlím nosem vystoupil z auta, sklonil se a proklouzl nízkou brankou. Samotný dům nebylo za vysokým šedým plotem vůbec vidět. Zato vrata byla naprosto fenomenální, dočista jako v železničním depu; každý ze zrezivělých železných závěsů musel vážit pomalu dvacet kilo. Ohromeně jsem si četl vývěsky – byly celkem tři. Na levém křídle vrat se stroze lesklo silné sklo důstojné modré tabule se stříbrnými písmeny:

NEVIM
Chaloupka na kuřích nožkách
Solovecký skanzen

Úplně nahoře na pravém křídle visela prorezivělá plechová cedulka „ulice Zelenodubská, č. p. 13, N. K. Gorynychová“, zatímco pod ní se skvěl kus překližky, na kterém bylo inkoustem křivě naškrábáno:

KOCOUR MIMO PROVOZ
Správa

„KOCOUR?“ zeptal jsem se. „To má být jako zkratka pro nějakou komisi?“

Vousáč se uchechtl.

„Hlavně klid,“ řekl. „O zábavu tady u nás není nouze, ale věřte mi – všechno bude v nejlepším pořádku.“

Vystoupil jsem z auta a začal otírat přední sklo. Vtom se mi nad hlavou ozval jakýsi šramot. Vzhlédl jsem. Nahoře na vratech se právě uveleboval kocour a vrtěl sebou, aby našel nejpohodlnější polohu. Byl to černošedý mourek a tak obrovský, že jsem ještě většího v životě neviděl. Když se konečně usadil, sytě a lhostejně na mě upřel žluté oči. „Čiči,“ vyklouzlo mi bezděčně. Kocour zdvořile a chladně otevřel dokořán zubatou tlamu, vydal chraplavý hrdelní zvuk a pak se otočil a zadíval se kamsi do dvora. V tu chvíli se odtud, zpoza plotu, ozval hlas mého čerstvého známého s orlím nosem.

„Vasiliji, příteli, směl bych vás vyrušit?“

Zaskřípala závora. Kocour se zvedl a nehlučně zmizel za vraty. Ta se vzápětí ztěžka zhoupala, ozval se příšerný skřípot

a třeskot a pak se levé křídlo pomaloučku otevřelo. Objevila se tvář toho s orlím nosem, zrudlá námahou.

„Dobrodinče!“ zavolal na mě. „Pojďte dovnitř!“

Vrátil jsem se do auta a pomalu vjel do dvora. Byl rozlehlý a v jeho hloubi stál dům ze silných klád, zatímco před domem se skvěl dub – nepříliš vysoký, ale zato nesmírně košatý. Jeho propletené větve vytvářely hustou korunu, která zcela zakrývala střechu stavení. Od vrat k domu vedla okolo dubu cestička dlážděná kameny. Napravo od cestičky se táhla zeleninová zahrádka a nalevo se uprostřed palouku tyčila roubená studna s rumpálem, jejíž dřevo již bylo notně omšelé a zčernalé stářím.

Zaparkoval jsem auto stranou, aby nepřekáželo. Pak jsem vypnul motor a vystoupil. Vousatý Volod'a rovněž vystoupil, opřel si pušku o auto a začal si nasazovat batoh.

„Tak a jste doma,“ řekl.

Ten s orlím nosem se skřípotem a třeskotem zavíral bránu a já se mezitím rozpačitě rozhlížel. Připadal jsem si trochu trapně a nevěděl jsem, co si počít.

„A vida, tady máme paní domu!“ zvolal vousáč. „Hodně zdravíčka vinšuju, babičko, Najno naše Kyjevno!“

Paní domu už nejspíš muselo být přes stovku. Šla k nám pomalu, za chůze se opírala o sukovici a stěží vláčela nohy ve válenkách s galošemi. Z jednoduté masy vrásek ve snědé tváři jí dopředu a dolů vyčníval nos, zahnutý a špičatý jako turecká šavle; oči měla bledé a matné, jako by trpěla šedým zákalem.

„Buď zdrav, buď zdrav, vnučku,“ pronesla nečekaně zvukným basem. „Kohopak tu máme – to je ten nový programátor? Buď zdrav, panáčku, buď zdrav...!“

Uklonil jsem se, vědom si toho, že bych měl držet jazyk za zuby. Babka měla přes černý vlněný šátek, uvázaný pod bradou, přetažený ještě další šátek – pro změnu silonový, s pestroba-

revnými vyobrazeními Atomia a nápisy v různých jazycích: „Světová výstava EXPO 1958“. Na bradě a pod nosem jí rostlo řídké šedivé strniště. Na sobě měla babka vatovaný nátělník a černé plátěné šaty.

„Věc se má tak, Najno Kyjevno!“ pronesl ten s orlím nosem a přistoupil k babce; přitom si z dlaní otíral zbytky rzi. „Potřebovali bychom našeho nového kolegu na dvě noci ubytovat. Dovolte mi tedy, abych vám představil... ééé...“

„Netřeba,“ řekla stařena a upřeně si mě prohlížela. „Však já to všechno vidím. Alexandr Ivanovič Privalov, devatenáct set třicet osm, muž, Rus, člen Komsomolu, ne, ne, neúčastnil se, nebyl, nemá, a čeká tě, zlatíčko moje, dlouhá cesta a vyřizování na ouřadu a obávat by ses, ty můj poklade, měl muže velkého špatného, ryšavého, no a teď, drahoušku, dopřej své štedrosti nuzné stařence...“

„Ehm!“ řekl ten s orlím nosem hlasitě a babka se zarazila a zmlkla. Zavládlo trapné ticho.

„Klidně mi říkejte Sašo...,“ vysoukal jsem ze sebe dopředu připravenou větu.

„A kde ho mám asi uložit?“ zeptala se babka.

„No přece v depozitáři,“ řekl ten s orlím nosem již mírně podrážděně.

„A kdo za něho ponese odpovědnost?“

„Najno Kyjevno...!“ zaburácel ten s orlím nosem hlasem herce tragických rolí z provinčního divadla, načež uchopil babku za loket a vlekl ji k domu. Bylo slyšet, jak se cestou handrkují: „Vždyt jsme se dohodli...!“ „Ale co když mi tady něco šlohne...?“ „Pšt, mluvte tišeji! Je to programátor, chápete? Komsomolec! Vědec...!“ „A co jestli bude poskyávat...?“

Rozpačitě jsem se otočil k Volod'ovi. Volod'a se tlumeně smál.

„Je mi to vážně trochu trapné,“ řekl jsem.

„Hlavně klid – všechno bude v pořádku...“

Chtěl ještě něco dodat, ale vtom babka zavřeštěla: „A gauč? Ale co gauč...?“ Škubl jsem sebou a řekl:

„Víte co? Já možná radši pojedu, co říkáte?“

„V žádném případě!“ řekl Volod’a rázně. „Všechno se urovná. Babka prostě chce bakšiš, no a já ani Roman nemáme žádnou hotovost.“

„Tak jí zaplatím já,“ řekl jsem. Už jsem měl vážně chuť zmizet; jestli něco doopravdy nesnáším, tak to jsou tyhle, jak se tak říká, mezilidské střety.

Volod’a zavrtěl hlavou.

„Ani nápad. Táhle už jde. Všechno je v pořádku.“

Ten s orlím nosem, Roman, přistoupil k nám, vzal mě za ruku a řekl:

„Tak a už je to všechno zařízené. Jdeme.“

„Poslyšte, tohle celé je vážně takové nepříjemné,“ řekl jsem. „Koneckonců, ona přece nemá povinnost...“

Ale to už jsme mířili k domu.

„Ale má, má,“ opakoval cestou Roman.

Obešli jsme dub a přistoupili k zápraží. Roman strčil do dveří s koženkovým potahem a pak jsme se ocitli v předsíni – prostorné a čisté, byť špatně osvětlené. Babka už na nás čekala: stála tam s rukama zkříženýma na břiše a sešpulenyými rty.

„A tu stvrzenku bych prosila vystavit hned,“ pronesla basem a náramně pomstychtivě. „Ať to tam stojí pěkně černé na bílém: Převzal tohle a tohle od té a té a ta a ta předala výše uvedené níže podepsanému...“

Roman tichounce zakvílel a pak jsme vstoupili do pokoje, v němž jsem měl přenocovat. Byla to studená místnost s jediným oknem, zakrytým kartounovou záclonkou. Roman škrobeným hlasem pronesl:

„Udělejte si pohodlí a buďte tu jako doma.“

Z předsíně se ihned ozval babčín podezíravý hlas:

„A vážně neposykává?“

Roman, aniž by se k ní otočil, štěkl: „Neposykává! Kolikrát to mám ještě opakovat – má špatné sykavky!“

„No tak potom pojďme sepsat tu stvrzenečku...“

Roman povytáhl obočí, obrátil oči v sloup, vycenil zuby a potřásl hlavou, ale přece jen opustil místnost. Rozhlédl jsem se. Nábytku bylo v pokoji poskrovnu. U okna stál masivní stůl, přikrytý chatrným šedivým ubrusem s třásněmi, a před stolem rozviklaná stolička. Vedle holé dřevěné stěny měl své místo velký gauč, zatímco na protější stěně, polepené nesourodými tapetami, byl přitlučený věšák se spoustou starých hadrů (vaťáky, vypelichané kožichy, rozedrané kšiltovky a ušanky). V místnosti se dále nacházela velká ruská pec se zářící čerstvou omítkou; naproti ní viselo v rohu velké zrcadlo s tmavým, zakaleným sklem a ošuntělým rámem. Podlaha byla vydrhnutá a pokrytá pruhovanými rohožkami.

Zpoza stěny se ozýval drmolivý dvojhlas – stařenin bas setrval ve stejné tónině, zatímco Romanův hlas střídavě stoupal a klesal. „Ubrus, inventární číslo dvě stě čtyřicet pět...“ „Nechystáte se náhodou zaznamenat každou rohožku...?“ „Stůl jídelní...“ „Pec zapíšete taky...?“ „Pořádek musí být... Gauč...“

Přistoupil jsem k oknu a odhrnul záclonku. Za oknem byl jenom dub, který zakrýval úplně všechno ostatní. Začal jsem tedy pozorovat dub. Byla to zřejmě velice starobylá rostlina. Kůru měla šedou a takovou nějakou mrtvou a její obludné kořeny, vyčnívající ze země, obrůstaly bílé a červené lišejníky. „A taky nezapomeňte na dub!“ řekl za stěnou Roman. Na parapetu ležela tlustá ohmataná kniha. Zvedl jsem ji a bezmyšlenkovitě ji prolisoval. Pak jsem se vzdálil od okna a posadil se na

gauč. A v tu chvíli mě přepadla ospalost. Uvědomil jsem si, že jsem dneska řídil čtrnáct hodin v kuse, že jsem nejspíš neměl tolik spěchat, že mě bolí záda a v hlavě se mi všecičko motá a že se na tu otravnou babku koneckonců taky můžu vykašlat. Hlavně ať už všechno skončí, abych si mohl lehnout a usnout...

„Tak,“ řekl Roman, když stanul na prahu. „Formality jsou u konce.“ Zatřepal rukou s roztaženými prsty, upatlanými od inkoustu. „Tolik psaní škodí zdraví... Běžte spát. My už půjdem a vy klidně běžte spát. Co máte v plánu zítra?“

„Čekat,“ odpověděl jsem malátně.

„Kde?“

„Tady. A u pošty.“

„Takže se zítra ještě nechystáte odjet?“

„Zítra asi ne... Nejspíš až pozítří.“

„Tak to se ještě uvidíme. Já se tiše odporoučím, já se tiše ztratím.“ Usmál se, mávl mi na pozdrav a vyšel z místnosti. Lenivě jsem si pomyslel, že bych ho měl vyprovodit a rozloučit se s Volodou, a vzápětí jsem si lehl. V tu chvíli do pokoje vstoupila babka. Zvedl jsem se. Babka na mě nějakou dobu upřeně zírala.

„Bojím se, panáčku, že budeš posykávat,“ pronesla pak znepokojeně.

„Ale nebudu, nebudu posykávat,“ řekl jsem unaveně. „Budu spát.“

„No tak si lehni a spi... Jenom mi dej penízky a spi...“

Sáhl jsem si do zadní kapsy pro peněženku. „Co jsem dlužný?“

Babka zamyšleně zvedla oči ke stropu.

„Tak dejme tomu rubl za pokoj... A půl ruble za ložní prádlo... To je totiž moje, žádný erár. Takže to máme za dvě noci tři ruble... No a kolik přihодиš navrch – za ty trampoty, co s tebou mám –, to už nechám na tobě...“

Podal jsem jí pětirublovou bankovku.

„Zatím přihodím rubl,“ řekl jsem. „A pak se uvidí.“

Babka dychtivě popadla bankovku a vzdála se, přičemž mumlala cosi o tom, že mi musí vrátit nazpět. Byla pryč docela dlouho a já už se chystal mávnout rukou nad penězi, které mi měla vrátit, i nad povlečením, ale vtom se objevila a vysypala na stůl hrst špinavých mincí.

„Tady máš nazpět, panáčku,“ řekla. „Přesně jeden rublík, můžeš si to přepočítat.“

„To nebude třeba,“ řekl jsem. „A co to povlečení?“

„Hned ti ustelu. Běž se projít na dvůr a já ti mezitím ustelu.“

Zamířil jsem ven; za chůze jsem si z kapsy vytahoval cigarety. Slunce konečně zapadlo a nastala bílá noc. Kdesi v dálce štěkali psi. Posadil jsem se na lavičku, vrostlou do země přímo pod dubem, zapálil si a zadíval se na bledou oblohu bez jediné hvězdičky. Odkudsi se nehlučně zjevil kocour, střílel po mně světélkujícíma očima a pak rychle vyšplhal na dub a zmizel v tmavém listoví. Ihned jsem na něho zapomněl, a tak jsem sebou trhl, když nečekaně zašramotil kdesi nade mnou. Na hlavu se mi sesypalo jakési smetí. „Ty potvoro jedna...“ řekl jsem nahlas a začal se oprašovat. Strašně moc se mi chtělo spát. Z domu vyšla babka a zamířila ke studni. Mně nevěnovala ani jediný pohled. Vyložil jsem si to tak, že už mám nejspíš ustláno, takže jsem se vrátil do pokoje.

Ta protivná bába mi ustlala, ano. Jenže na podlaze. Tak to ne, pomyslel jsem si, zamkl dveře na závoru, přenesl celé své lůžko na gauč a začal se svlékat. Oknem do místnosti dopadal šerý přísvit a na dubu hlučně rejdlil kocour. Potrásl jsem hlavou, abych si z vlasů vytřepal smetí. A bylo to podivné smetí, překvapivé – samé rybí šupiny, velké a suché. Budou mě ve spaní píchat, pomyslel jsem si, ale pak jsem se svalil na polštář a ihned usnul.